

10.4.5 KP/MKR 10-5 Hodkovická kotlina

Přírodní charakteristika.

Krajinný prostor představuje Hodkovická kotlina, ohraničená na severovýchodě hranicí oblasti KR na úpatí lesnatých svahů Javorníku (684 m n. m.) a na jihozápadě terénním rozhraním, ohraničujícím strmými svahy terén, svažující se do údolí Mohelky a k Českému Dubu. Jedná se o výrazné lesnaté pravobřežní svahy Bystré, ohraničující na jihozápadě Hodkovickou kotlinu, s lesnatou výšinou Chloumek (384 m n. m.) a o výrazné terénní dominanty Kostelní vrch (456 m n. m.) a Kalvárie na čele kuesty, zužující prostor Hodkovické kotliny u Hodkovic – mezi Oharkou a Mohelkou. Směrem na Petrašovice a na Bohdankov se jedná o převahu otevřené zemědělské krajiny s množstvím nelesní zeleně, zejména doprovodné zeleně vodotečí Bystrá, Žďarecký potoka a Oharka. Jižně od Hodkovic KP zahrnuje i severní část kuesty se strmými svahy a s rovinatým, mírně k jihu sklonitým otevřeným terén zemědělské krajiny (s areálem letiště).

Kulturní a historická charakteristika.

Území patří převážně do oblasti pozdně středověké kolonizace, první písemné zmínky o zdejších sídlech se objevují zejména z 16. století. Nejvýznamnějším sídlem a centrem území je městečko Hodkovice nad Mohelkou, poprvé písemně připomínané v roce 1352. Hodkovice, které jsou městskou památkovou zónou, jejíž charakter určuje středověká silniční síť okolo náměstí s dochovanými roubenými a zděnými klasicistními domy a výstavba z konce 19. století, která tvoří hodnotný celek, mají na svém území velké množství kulturních památek, mezi kterými vyniká řada městských domů, ale i venkovská chalupa č. p. 24. Památkovou ochranu požívá i venkovská usedlost čp. 3 v Petrašovicích, byť necitlivě novodobě přestavěná. Nejvýznamnějšími kulturními dominantami města, dotvářejícími jeho cenné panorama, je barokní kostel sv. Prokopa v mírně stoupajícím terénu jihozápadně od náměstí, radnice, která je významnou dominantou města a zároveň dokladem kvalitní pseudorenesanční architektury konce 19. století. Významný urbanistický a krajinotvorný prvek představuje také kaple Kalvárie s 12 kapličkami křížové cesty stojící na vrchu Kalvárie nad městem, situovaném západně od náměstí, v krajině Hodkovic je rozložena i další významná drobná sakrální architektura (kříže, sochy, boží muka) i další prvky (např. brzdový kámen). Svým neobvyklým situováním v krajině i architektonickým ztvárněním je mimořádně působivou stavbou i vodojem z 19. století situovaný na vrcholu odkrytého výběhu pískovcové skály u města. Lesozemědělská harmonická krajina v okolí města má poměrně zachovanou strukturu původně agrárních vsí a vísek s dochovaným rozložením cest, polí a luk na plošinách a nivních luk v údolí Mohelky a menších a středních lesních celků. Tato struktura je ovšem narušena trasou významné silnice I/35. Novou trasu má i silnice II/278. Sídla (Jílové, Petrašovice) mají vesměs částečně dochovanou urbanistickou (prostorovou) strukturu svých historických jader resp. zachován charakter nevýrazných shlukových půdorysů. Jsou však vesměs přestavěná, změněná novodobými objekty zejména rodinných domů. Přes Hodkovice prochází železniční trať původní Pardubicko-liberecké dráhy Severojižní německé spojovací dráhy (SNDVB) zprovozněné v roce 1859.

Vizuální charakteristika.

Otevřená krajina pod Ještědsko-kozákovským hřbetem je charakteristická vysokým podílem zemědělské krajiny. Území je výrazně ohraničeno na severovýchodní straně Kozákovským hřbetem, na jihovýchodní straně vrchem Chlum a především pravým strmým, z velké části zalesněným svahem toku Bystrá a dále drobnými lesními celky na vyvýšenině (u Citeře). Otevřený charakter krajiny mírně zjemňuje přítomná nelesní zeleň. Dominantním sídlem jsou Hodkovice nad Mohelkou, které leží na mírně skloněném pravém svahu řeky

Mohelky. V jižní části území je rušivým prvkem v této harmonicky působící krajině silnice I/35 a částečně i místní letiště, které je umístěné na vyvýšené plošině jihozápadně od Hodkovic n. M. Nepříznivě působí v krajině vzušné vedení 400 kV u Jílového stejně jako další trasy 220 a 110 kV, směřující ke gigantické rozvodně Bezděčín.

MKR 10-5 Hodkovická kotlina		Klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle ceny
Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		O neutrální	XX spouštějící	XX význačný
		N negativní	X doplňující	X běžný
1	Výrazné koridory vodotečí Bystrá, Žďárecký potok, Oharka, vějířovitě stékající k obci Petrašovice	+	X	X
2	Výrazné lesnaté pravobřežní svahy Bystré, ohraničující na jihozápadě Hodkovickou kotlinu, s lesnatou výšinou Chloumek	+	XX	X
3	Výrazné terénní dominanty Kostelní vrch a Kalvárie na čele kuesty, zužující prostor Hodkovické kotliny	+	XX	XX
4	Náhorní otevřené plochy zemědělské krajiny na mírně sklonitých náhorních polohách kuesty	O	XX	X
Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		dle projevu	dle významu	dle ceny
1	Hodkovice nad Mohelkou s památkově chráněným historickým jádrem (MPZ) s částečně dochovanou urbanistickou strukturou kolem náměstí	+	XX	XX
2	Částečně zachovalá prostorová struktura venkovských sídel s navazující zemědělskou krajinou	+	X	X
3	Dochovaná sídelní struktura pozdně středověké kolonizace (většina sídel písemně doložena z 16. století)	O	XX	X
4	Částečně zachované členění zemědělské krajiny (rozložení lesů, bezlesí, luk v údolích a polí na plošinách)	+	XX	X
5	Částečně dochovaná struktura cestní sítě (ve srovnání se stavem k první polovině 19. století) – narušená novými komunikacemi	O	X	X
6	Trasa původní Pardubicko-liberecké dráhy Severojižní německé spojovací dráhy (SNDVB) z roku 1859	O	X	X
7	Cenné, památkově chráněné objekty (zejména městské domy v Hodkovicích nad Mohelkou)	+	X	XX
8	Kulturní dominanty a panorama Hodkovic nad Mohelkou (kostel, radnice)	+	XX	XX
9	Hora Kalvárie s křížovou cestou nad Hodkovicemi	+	X	XX
10	Vodojem na skále Medvědice	+	X	XX
11	Některé zachované objekty lidové architektury (Petrašovice), venkovská zástavba	+	X	X
Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		dle projevu	dle významu	dle ceny
1	Otevřená mírně zvlněná krajina podhorského údolí západní části Železnobrodského bioregionu	+	XXX	XX

MKR 10-5 Hodkovická kotlina		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle ceny
2	Harmonická zemědělská krajina členěná drobnou nelesní zelení	+	XX	X
3	Dominantní postavení obce Hodkovice nad Mohelkou ležící v mírně ukloněném svahu řeky Mohelky	+	X	X
4	Působivé ohraničení zalesněnými horizonty Kozákovského hřbetu a svahu údolí Bystré	+	XX	XXX
5	Rušivé prvky silnice I/35 a letiště	N	X	X
6	Výrazně rušivé prvky vzdušného vedení 400 kV a dalších vzdušných vedení u rozvodny Bezděčín	N	XX	XX

Návrh ochranných opatření:

- Ochrana historického panoramatu historické části Hodkovic nad Mohelkou
- Ochrana zapojení venkovských sídel do krajiny
- Zachování měřítka a hmoty nové zástavby zemědělských venkovských sídel v krajině
- Zachování členitosti lesozemědělské krajiny
- Zachování charakteru venkovských sídel uvnitř zemědělské krajiny před plošnou extenzivní výstavbou
- Ochrana krajinářského významu hory Kalvárie nad Hodkovicemi
- Ochrana před zástavbou ve vyšších polohách svahů
- Nerozšiřování velkoobjemových a plošných logistických areálů podél komunikace I/35.
- Nerozšiřování stávající plochy letiště